

LINC 2022

Jeseníky, Tšekki

21.-24.6.2022

Kansikuva. Parade with national flags in Šumperk. Kuvassa vas Huerta E., Oikarinen J., Manninen K. LAG-Mansikka, Salonen M., Kempainen M., Huttunen K. Kiviniemi J. LAG-Viisari, Paananen J. LAG-Kalakukko, Suotula A., Anttila E. LAG-Keski-Piste Leader, takana Åvist E. LAG-Keskipiste-Leader ja Hauhia T. Maaseutuverkostoyksikkö, NSU Finland

Matkaraportti

Elina Huerta, Kirsi Manninen, Jaana Oikarinen, Jaana Paananen

LINC-konferenssi

Leader Inspired Network Community (LINC) on eurooppalainen konferenssi ja verkostoitumistapahtuma, joka yhdistää Leader-toimijoita eri maista. LINC on Leader-toimintaryhmien ja Euroopan maaseudun kehittämisen kansallisten verkostoyksiköiden aloite kansainvälisen yhteistyön lisäämiseksi ja kokemusten vaihtoon.

LINC on järjestetty vuodesta 2010 Itävallasta alkaen, tällä kertaa Tšekin länsiosassa, Jeseníkyssä 21.-24.6.2022. LINC22 osallistui yhteensä 300 henkilöä 20 eri maasta. Suomesta osallistujia oli yhteensä 16 henkilöä Pohjois- Pohjanmaalta Rieska-Leader, Keskipiste-Leader, Keski-Suomesta Leader-Viisari, Pohjois-Savosta Leader-Mansikka, Leader-Kalakukko sekä Maaseutuverkostoyksiköstä. Järjestäjäorganisaatio LAG Šumperský venkovin toiminta-alue kattaa 16 kuntaa Olomoucin alueella (26 000 asukasta).

LINC kuvia ja tunnelmia löytyy facebookista FB @linc2022jeseniky. Päiväkohtainen ohjelma ja koonti ohjelman annista ja mm. retkistä raportin lopussa.

Osallistujat Pohjois-Savosta

- Kirsi Manninen, Kehittämisyhdistys Mansikka ry
- Jaana Oikarinen, Kehittämisyhdistys Mansikka ry
- Elina Huerta, Kehittämisyhdistys Mansikka ry
- Jaana Paananen, Kehittämisyhdistys Kalakukko ry

Leader-toiminta Tšekeissä

- Väestö 10,4 miljoonaa
- 180 Leader-ryhmää, kattaa 90% pinta-alasta, yli 25 000 asukkaan kaupungit eivät kuulu ohjelmaan
- Kuntarakenne hyvin erilainen kuin Suomessa, Esimerkiksi Hranickon Leader-ryhmän alueella pienimmät kunnat 50 asukasta sisältäen pormestarin ja asukkaat. Kunnilla ei varsinaisesti ole ”mitään tekemistä” julkisten palveluiden (kuten koulutus tai terveydenhuolto) tuottamisen kanssa. Pienet kunnat vastaavat ennemminkin suomalaista kylää.
- 6253 kuntaa, 77 kaupunkia ja 14 maakuntaa
- Leader-rahoitus: 75% EU ja 25% valtio -> näistä koostuu 95% rahoituksesta ja 5% vastinrahaa ohjelman jäsenmaksuista (kunnat, yksityishenkilöt, organisaatiot)
- Rahoitetaan yrityksiä (mm. Investointituki 45% kustannusarviosta), infraa (mm. pyöräteitä), fasilitteetteja (mm. Leader-ryhmällä isot teltat, joita voi vuokrata), myös työllistäminen ja sosiaalityö sekä maksutta aktiviteetteja päiväkodeille ja kouluille
- Hyödyntävät myös muuta rahoitusta mm. ESR (huono-osaisten työllistäminen), OPM (koulujen ja päiväkotien henkilöstön täydennyskoulutus)
- Havainto: Alhaalta ylöspäin periaatteen toteutuminen? Esimerkiksi kunta päätti, että seitsemään kylään perustetaan museo -> museot perustettiin Leader-rahoituksella, vierailtiin yhdessä museossa -> teema hyvin löyhä, tekemällä tehty
- Havainto: Kulttuuriperinnön ja yksityisomaisuuden rahoitus mahdollista. Esimerkki yksityisomistuksessa olevan tuulimyllyn kunnostaminen, tuulimylly ei ollut varsinaisesti missään käytössä, ei matkailu- tai edes paikallinen vierailukohde. Ei opasteita, kylttejä tms. Perusteluna alueelle harvinaisen (mutta ei ainoan) puurakenteisen tuulimyllyn kunnostaminen.

Kontaktit

Nimi	Organisaatio/maa	Huomiot
Signe Valdmann	North-Harju Partnership, Viro	Hyvin samantyyppisiä teemoja kuin meillä, esimerkiksi ikäihmiset, älykkäät kylät, osallisuus -> ehdottomasti jatketaan keskustelua!
Ivica Masilkova	MAS Horni Pomoravi, Tšekki	E erityisen kiinnostunut suomalaisesta koulujärjestelmästä, jatketaan keskustelua, mutta en ole ihan varma onko yhteisiä kiinnostuksen kohteita
Jakub Cerny	Horni Pomoravi, Tšekki	Toteuttavat Erasmus nuorisovaihtoja -> yhteisiä teemoja?
Marilena Georgescu contact@napocaporolissum.ro	Asociatia Grupul de Actiune Locala Napoca Porolissum, Romania	Tekevät paljon kv-hankkeita (esim. Kalakukko ja Leader-Ravakka Four Seasons Derby -hankkeessa kumppanina), myös Erasmus, toimii epäviralliset nuorisovaltuustot maaseudulla -> keskustelua olisiko kiinnostusta nuorisovaihtohankkeelle? jatketaan keskustelua
Elisa Golser	Italia	Ympäristö ja ilmasto?
Rebecka Hansson	Lokalt Ledd Utveckling Halland, Ruotsi	Keskustelua mm. maaseudun työvoimapulasta, kiinnostunut yhteistyöstä, jatketaan keskustelua mahdollisista yhteistyön teemoista.
Anita Selicka	Latvian Rural Forum, Latvia	Keskustelua monirahastoisuuden merkityksestä ja paikallisten tarpeiden tunnistamisesta -> Latvian Leaderien sateenvarjo-organisaatio, ei suoria yhtymäkohtia jatkoa ajatellen.
Leonie Loer, leonie.loer@leadersein.de	LAG LEADERsein	
Clarissa Zell, info@leaderlenneschiene.de	LAG Lenneschiene	
Ms. Miriam Schulte-remmert schulte-remmert@leader-sauerland.de	Regionalmanagerin, LEADER-Region 4 mitten im Sauerland	ko. Kontaktoi Mansikkaa ja Kalakukkoa. Länsi-Saksassa sijaitseva Sauerland on enimmäkseen harvaan asuttua maaseutua. -> nämä kolme LAGia olisivat kiinnostuneet yhteistyöstä ympäristökasvatus (teema ilmastonmuutos ja metsät) ja nuorten parlamentit
Raili Mengel, raili@maaturism.ee	hallituksen pj. / manager MTU Eesti Maaturism, Estonian Rural Tourism Organisation	kiinnostunut matkailun kehittämisestä (ei syvempää keskustelua) ja tunnisti Suomen ja

		Pohjois-Savon ERG-alueella tehtyä työtä
--	--	---

Lisäksi muutama muu kontakti (mm. Latvia, Unkari, Puola, Georgia), joiden kanssa keskusteltiin ja todettava, että kielitaito on este syvemmälle yhteistyölle (ainakin heidän kanssaan, organisaatiossa toki voi olla kielitaitoa enemmänkin). Tällöin tulee käyttää tulkkia yhteistyön edistämiseksi.

Osallisuuden edistämisen toimintamallit

Elina Huerta

Osallisuudella uusia palveluratkaisuja ja hyvinvointia Pohjois-Savoon -hankkeen (OSPA) tavoitteena on mm. lisätä ymmärrystä osallisuuden hyödyistä ja erilaisista toimintamalleista kuntaorganisaatioissa, yhdistyksissä, yrityksissä sekä kaikkien kuntayhteisön toimijoiden parissa ja hyvien käytäntöjen ja toimintamallien leviäminen haasteiden ja ongelmien ratkaisujen tueksi. LINC-seminaarista haettiin malleja ja esimerkkejä osallisuuden edistämisen hyvistä käytänteistä. Lisäksi tavoitteena oli luoda uusia kontakteja eri maiden osallisuusteemojen parissa toimijoihin.

Vahva **yhteisöllisyys** ja yhdessä tekeminen korostuivat konferenssin järjestelyissä, kun pieni paikkakunta pisti parastaan tarjotakseen laadukasta ohjelmaa. Pitkin konferenssia kuultiin esimerkkejä kyläyhteisöjen alueellaan järjestämistä tapahtumista. Šumperkin alueella järjestetään paljon etenkin musiikkitapahtumia. Yhteistyöt ja talkoot mahdollistavat isojenkin tapahtumien järjestämisen. Yhdistykset ja toimijat voivat hyödyntää mm. LAG Šumperský venkovin hankkimia äänentoisto- ja muita tarvittavia laitteita. Lisäksi iso yhteistyön ponnistus on vuosittainen kansainvälinen puhallinmusiikkitapahtuma Music without Borders/ Hudba bez hranic, joka järjestetään yhteistyössä mm. kunnan ja paikallisen Leader-ryhmän kanssa. OSPA-hankkeen pilottikunnista erityisesti musiikkipitäjänä tunnettu Vesanto voisi hyötyä tarkemmasta tapahtumakonseptiin tutustumisesta.

Eri tahojen yhteistyötä ja monirahastoisuuden hyödyntämistä **kylän yhteisten tilojen** kunnostamisessa ja ylläpidossa esiteltiin opintoretellä 1. Eräänlaiseksi kylätaloksi kunnostetun Chateau Tremesek -rakennuksen remontissa hyödynnettiin useita eri rahastoja. Nyt monitoimitiloissa on mm. kehitysvammaisten yhteisöllistä asumista, kehitysvammaisia työllistävä sosiaalinen yritys (kahvilatoimintaa), eri yhdistysten käytettävissä olevia kokoontumistiloja ja perhekerhotoimintaa. Latvian ja Itävallan edustajat kertoivat esityksissään myös kokemuksiaan monirahastoisuuden hyödyntämisestä. Vaikka linnamainen rakennus ei olekaan OSPA-hankkuntien yhteisöllisiin tiloihin verrattavissa, on se hyvä esimerkki useiden toimijoiden yhteistyöstä ja isojenkin hankkeiden mahdollistumisesta, kun rahoitus kootaan pienistä palasista (esim. Tervo, Rautalampi, Sonkajärvi, Kiuruvesi, Vesanto).

Tiivis **kunnan ja yhdistysten yhteistyö/kumppanuus** oli esillä valtaosassa toimintoja, joita Tšekissä esiteltiin. Kumppanuuden taso ei kuitenkaan täysin auennut esittelyissä ja keskusteluissa johtuen niin eroista toimintakulttuurissa kuin yhteiskunnan rakenteissa. Kunnan rooli kuitenkin vaihtelee maittain ja esim. Tšekissä kunta vertautuu pikemminkin suomalaiseen kylään.

Osallisuus teemana ei itsessään suoraan noussut keskusteluissa tärkeäksi teemaksi. Toimijat lähestyivät aiheita muiden teemojen kautta, esim. nuorten mukaan ottamisena ja omannäköisen toiminnan suunnitteluina. LAG Šumperský venkovin esimerkeissä koulujen ja kuntien sekä vanhempien yhteistyötä kehittämissä hankkeissa **lasten/nuorten (koululaisten/oppilaiden) osallisuuteen** heitä koskeissa asioissa on kiinnitetty huomiota. Toimintaryhmä järjestää myös nuorten toimintaa alle 25-vuotiaille nuorille, mm. ERASMUS+ -

projekteja, urheilutoimintaa ja kilpailuja. Yhtenä tavoitteena toiminnalla on, että nuorista kasvaa tulevaisuuden työntekijöitä organisaatioon.

Keskusteluissa eri maiden osallistujien kanssa kävi ilmi, että samankaltaisia haasteita maaseudulla osallisuuden, yhteisöllisyyden ja esimerkiksi saavutettavuuden osalta on mm. Ruotsissa ja Saksassa. Muutamien kontaktin kanssa keskusteluja jatketaan varmasti tulevaisuuden yhteistyön osalta (erityisesti Viro ja Ruotsi).

Ympäristö- ja ilmastotyö arjessa kansainvälisesti

Jaana Oikarinen

Ekotekoja-hankkeen hankesuunnitelmassa on kirjattu hankkeen tavoitteiksi mm. edistetään ilmastoa huomioivien elintapojen lisäämistä, energiaratkaisuja ja lähiruokamalleja ja levitetään hyviä käytänteitä ja valintoja toimijoiden ryhmissä sekä asukkaille. LINC-seminaarissa teemoina olivat mm. alueen ruokakulttuuri ja lähiruoka sekä uusiutuva energiantuotanto. Seminaarissa saatiin tietoa alueen kehittämistoimenpiteistä ja hyvistä käytänteistä muun muassa edellä mainittuihin teemoihin liittyen. Lisäksi seminaarissa luotiin kontakteja muihin Euroopan maaseudun kehittäjiin ja tutustuttiin muiden toimijoiden hyviin käytänteisiin.

EKOTEKOja –hankkeen teemojen mukaista yhteistyön mahdollisuuksia tuli esille mm. **ympäristökasvatuksen** osalta, ilmastoon ja metsiin liittyen. Kaksi saksalaista ja yksi romanialainen toimintaryhmä olisivat kiinnostuneita yhteistyöhön. Keskusteluja käytiin metsien monimuotoisuudesta, yhteistyöstä nuorten parlamenttien ja valtuustojen kehittämisestä.

Uusiutuvan energiantuotannon kehittämiseksi Tšekistä voisi löytyä yhteiskehittämistä bioenergiasektorilta. Biomassoilla tuotetun energian määrä on kasvanut tasaisesti ja tulevaisuudessa paikallisella energiasektorilla pyritään luopumaan kivihiilen käytöstä ja siirtymään enenevässä määrin ydinvoiman, maakaasun ja uusiutuvien energianlähteiden hyödyntämiseen. Bioenergia muodostaa Tšekissä tärkeimmän uusiutuvan energianlähteen. Biomassan polttoon käytetään erityisesti puuhaketta. Myös muita metsä- ja maatalouden kasviuotteita hyödynnetään esimerkiksi biokaasun ja biometaanin valmistukseen.

EKOTEKOja –hankkeeseen **yhteisessä käytössä olevien tilojen kehittämiseen mallia** saatiin Chateau Tremesek –monitoimitalossa toteutetusta laajasta saneerauksesta, jossa oli rohkeasti lähdetty yhdistämään monenlaista toimintaa ja tarvittavat korjaustoimenpiteet oli saatu rahoitettua monikanavaisesti sekä lainarahalla. Mansikka ry:n alueen kylätalojen kunnostukseen ja etenkin energiajärjestelmien muutostöihin on lähitulevaisuudessa pystyttävä panostamaan, jotta tilat pysyvät käyttökunnossa kohtuullisin käyttökustannuksin.

Mielenkiintoisia keskusteluja käytiin myös esimerkiksi susikysymyksestä, jossa näyttää olevan Suomen kanssa samankaltaisuuksia monessa maassa, perinteisten kasvien käytöstä kuten humala, lähiruoan markkinoinnin kehittämisestä jne.

Ohjelma

Päivä 1: Matkapäivä ja avajaiset

- Avajaisparaati Šumperkissa
- Avajaisjuhla Rapotínin kulttuurikeskuksella, sinfoniaorkesteri ja kaksi upeaa solistia esitteli hienoa musiikkikattausta, ruokailu (kolmen ruokalajin menu) pöytiin tarjoiltuna nuorten toimesta

Päivä 2: Opintoretket

Opintoretki 1: Näe ja koe kylien elämää Jeseniky-vuorten juurella pyöräillen

Jaana Oikarinen, Elina Huerta

- Sähköpyöräily paikallisten kylien läpi (sähköpyörät saaneet Leader-rahoitusta) (kuva 1.)
- Tutustuminen Chateau Třemešek -monitoimitalon toimintaan (kuva 2). Monitoimitalossa on mm. yhdistysten toimitilat, perhekerhotoimintaa, sosiaalinen yritys, kehitysvammaisten asumista. Remontoidut tilat ovat esimerkki monikanavaisesta rahoituksesta. Esitys LAG Šumperský venkovin toiminnasta, esimerkkejä ja puheenvuoroja monirahastoisuuden toteutuksesta Tšekissä, Latviassa ja Itävallassa.
- Tutustuminen Velké Losinyn paperitehtaan toimintaan. Paperitehdas (kuva 3) on perustettu 1600-luvun taitteessa ja se on Euroopan vanhin edelleen toiminnassa oleva paperitehdas. Paperitehtaalla valmistetaan paperiarkkeja perinteisin menetelmin käsityönä. Tutustumiskierrokseen kuului opastettu kierros paperinvalmistuksen historiasta kertovassa näyttelyssä, tutustuminen tuotantotiloihin ja demonstraatioita paperinvalmistuksen vaiheista (kuva 4) sekä työpajaosuus, jossa osallistujat saivat valmistaa oman paperiarkin. Työpajatilat, jossa mm. vierailijaryhmät voivat kokeilla paperinvalmistusta, ovat saaneet Leader-rahoitusta.
- Velké Losinyn suklaapraliinkauppa
- Opintoretken järjestäjä LAG Šumperský venkov

Kuva 1. sähköpyöräilyä Desná-jokivarren kylien läpi

Kuva 2. monitoimitalo Chateau Třemešek

Kuva 3. Velké Losinyn paperitehdas

Kuva 4. paperinvalmistusta Velké Losinyn tehtaassa

Opintoretki 7

Jaana Paananen

Opintoretki 7 kohdentui MAS Vincenze Priessnitz pro Jesenicko ryhmän alueelle.

- Kohde 1. Cheese Production in Domasov. Juustonvalmistaja -maaseutuyrittäjä. Jalostaa vain omien lampaiden, vuohien ja lehmien maitoa (600 l/pv) juustoksi (alkuperämerkitty) työllistään juustolassa 2 hlö. Pääosin valmistaa lehmän maidosta, mutta sesonkiluonteisesti myös vuohen ja lampaan maidosta erityyppisiä juustoja. Juuston markkinat ovat ravintolat ympäri Tšekkiä. Suurin haaste yrityksessä on työntekijöiden saaminen ja erityisesti nuorten houkuttelevuus maaseudulle elintarvikealan pienyritykseen töihin. Alaa ei koeta mielenkiintoisena. Alla kuvassa 5 yrittäjä esitteli tilan toimintaa ja kertoi juustonvalmistuksesta. Juustola Leader-rahoitettu kohde. Tuotanto- ja jalostustiloihin ei päästy sisälle (tautiriskien leviämisen ehkäisemiseksi), kaikki eläimet olivat laitumella.

Kuva 5. juustolan yrittäjä esitteli tilan toimintaa ja tuotteita

- Linja-automatalla seuraavaan kohteeseen kerroin opintoretken järjestävän Leader-ryhmien edustajille Suomessa olevan sama ongelma nuorten saamiseksi maaseutuammattaihin. Kerroin lyhyesti Maaseutuammattiin ry:n toiminnasta, ja välitin heille toimisto-osoitteeseen nagy@masjesenicko.cz Niina Mäntyniemeltä, Maaseutuammattiin ry:stä saamani englanninkielisen esityksen ja kiinnostuksen, mahdollisuuden tehdä kv-yhteistyötä asian eteenpäin viemiseksi.
- Kohde 2. Sports hall in Jesenik. Kokeiltavana kiipeilyseinä (kuva 6) urheiluhallissa (Leader-rahoitettu), jota ylläpitää paikallinen urheilujärjestö. Paikallinen pyöräilyorganisaatio (tavoitteena kilpapyöräily) piti meille potkulautapyöräopastuksen (kuva 7) ja kokeilukierroksen sekä kilpapyöräesittely (Leader-rahoitettu). Urheiluhallilla oli meille tarjolla kahvia, paikallisen panimon oluttarjoilu ja perinneleipomotuote –maistiaisia (kuva 8).

Kuva 6. kiipeilyseinä urheiluhallilla

Kuva 7. potkulautapyörä

Kuva 8. perinneleipomuksia

- Kohde 3. Adolfovice – Baudis model. Yritys Baudis Model (baudismodel.com) 20-vuoden kokemuksella jaa uusinta teknologiaa hyödyntäen komposiittivalmisteisia pienlentokoneita ja droneja suunnitteleva ja valmistava pienyritys (alle 20 hlö sekä miehiä että naisia työllistävä). Yrityksen tutustumiskohteena olevat toimitilat (v. 2017 alkaen) oli kahdessa kerroksessa, alakerrassa dronet ja yläkerroksessa lentokoneet (kuva 9). Pääsimme tutustumaan vain lentokoneita valmistavaan tuotantoyksikköön (kuva 10), sillä dronejen valmistus on liikesalaisuuden piirissä. Yrityksen tuotteilla on kansainväliset markkinat, kannattavaa liiketoimintaa. Yritys saanut CNC-työstökoneeseen ja koneita kuljetetaan autoon 45%:n investointituen paikalliselta Leader-ryhmältä.

Kuva 9. Baudis Model toimitilat

Kuva 10. yrityksen tuotantotiloja

- Kohde 4. Priessnitz Healing SPA (first water healing SPA in Europe). Kohde on yksi alueen Leader-ryhmätoiminnan perustajajäsenistä (liiketoiminta). Hieno ja pitkän historian omaava SPA-hotellikylpylä, jossa jo 1950-luvulta alkaen useat eurooppalaiset ovat hakeneet kylmävesihoitoja sairautsiensa lievittämiseen. Hotellin ympärillä olevaa puistoaluetta on rakennettu aluekehitysrahaston turvin ja ideana kylmävesipisteet luonnon keskellä. Ajatuksena, puhdas ilma, luonto ja kylmä vesi hoitavat ihmistä sellaisenaan. Pääsimme kuulemaan lähimetsäpuistossa alueen historiasta, söimme lounasta upeassa salonkihuoneessa ja pääsimme hotellin katolla sijaitsevaan Sanatorium –torniin, josta on 360-panoramanäkymät Jesenikyn vuorille (kuva 12). Lounaaksi söimme noutopöydästä alkukeittona kirkas kasviskeitto pääruuaksi erilaisia salaatteja ja kanaa ja jälkiruoaksi Brieta-kakkua. Pöydässäni istuivat Leader-ryhmän tiedottaja Saksasta, Leader-ryhmän työntekijöitä Ruotsista ja Georgiasta. Kerroin Pohjois-Savon Leader-ryhmien toiminnasta esitteen avulla, mutta yhtymäkohtia yhteiseen jatkotyöhön tuntui olevan haastavaa löytää. Järjestävän opintomatkan Leader-toimisto sijaitsi aivan lähellä tätä upeaa aluetta, he voivat syystäkin olla ylpeitä luonnonkauniista ja hyvin hoidetusta alueestaan.

Kuva 11. Priessnitz Healing SPA

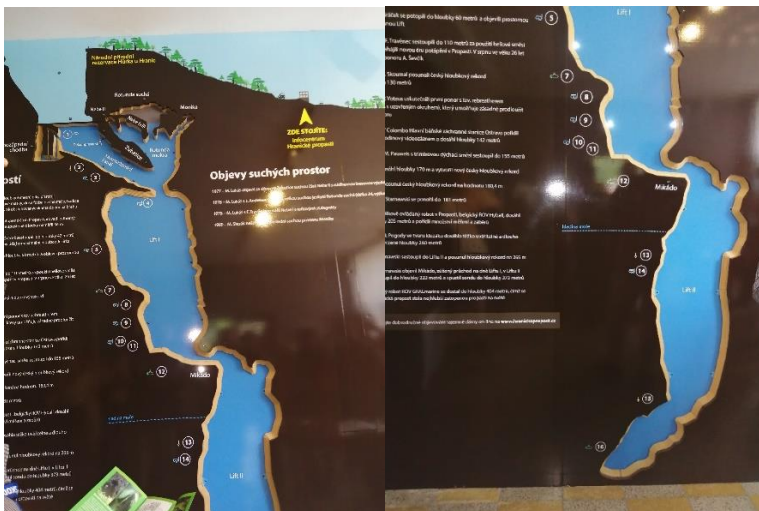
Kuva 12. hotellikylpylän läheistä puistoaluetta

- Opintoretken järjestäjä: LAG Vincenze Priessnitze pro Jesenicko (www.masjesenicko.cz). Leader-ryhmässä työskentelee 4 hlö, kaksi hallinnossa toiminnanjohtaja ja kirjanpitäjä sekä kaksi projektipäällikköä Zdenek Nagy ja Lucie Kacor (opintomatkan vetäjät). Leader-ryhmä on nimetty lääkäri Vincenz Priessnitz (1799-1851) mukaan, hän käytti kylmävesiterapiaa, ruokavaliota ja liikuntaa metodeinaan. Leader-ryhmän alueella n. 37 000 asukasta, 39 päiväkotia, lastentarhaa ja koulua sekä 72 eri järjestöä vapaapalokunnasta (n. 30 kpl) urheiluseuroihin. Leader-ryhmällä on jo valmisteltu uuden kauden 2021-2027 strategia ja hyväksynnän jälkeen se julkaistaan kotisivuilla. Opintoretki antoi laajan ja monipuolisen kuvan alueen Leader-rahoitetuista yritys- ja yleishyödyllisistä kohteista.

Opintoretki 9: maailman syvin rotko sekä maaseutu sen ympärillä

Kirsi Manninen

- Opintoretken järjesti LAG Hranicko
- Opintoretki suuntautui Hranice-alueelle, kohteena paikalliset nähtävyydet ja pienyritykset
- Maailman syvin (syvyys toistaiseksi 475m, mutta pohjalle ei ole vielä päästy) tunnettu rotko sijaitsee alueella ja Leaderin tavoitteena on pormestarin kehotuksesta nostaa kohteen matkailupotentiaalia. Nyt rotko”puiston” portilla on paikallisjunan asema sekä asemalla pieni huoneen kokoinen opastuskeskus. Tavoitteena on saada rahoitus kuntoon juna-aseman kohentamiseksi sekä palveluiden lisäämiseksi alueelle. Toistaiseksi alueella ei ole palveluita.

Kuva 12. havainnekuva rotkon poikkileikkauksesta

- Yksityisessä omistuksessa oleva Stara Strelnice [Stará střelnice - restaurant, guest house, tennis courts and playground \(starastrelnice.cz\)](http://starastrelnice.cz) on kokonaisuus sisältäen teatterin, maaseutuhotellin ja –ravintolan sekä liikuntakeskuksen, kaunis ja ylellinen miljöö, joka on toiminut aikaisemmin mm. hoitokotina ja sairaalana. (Kuvat 13 ja 14)

Kuva 13. Strelnice -kokonaisuuden rakennuksia

Kuva 14. Strelnice -kokonaisuuden rakennuksia

- Tutustuimme Skalickan kunnan palveluihin pormestarin johdolla, kunta Tšekissä vastaa pikemminkin suomalaista kyläyhteisöä. Kunta ei vastaa alueen palveluista, mutta mm. kunnantalon ylläpidosta ja joistakin nähtävyyksistä jne. Kunnantalo oli vastaava kuin seurojentalo sisältäen ison salin näyttämöllä sekä sosiaalitilat. Lisäksi kunta vastaa mm. puistojen ja leikkipaikkojen rakentamisesta ja kunnossapidosta. Kunta oli myös entisöinyt pienen Tsasounan kauniisti.
- Cervekin tuulimylly on yksi muutamasta hyvin säilyneestä puisesta tuulimyllystä Czechian alueella. Tuulimylly kunnostettiin Leader-rahoituksella. Se on yksityisomistuksessa eikä sitä markkinoida käyntikohteena.
- Merimies Tomas Vitekin kunniaksi perustettu museo (kuva 15) sijaitsee Czechian kylässä. Museon tarina on sellainen, että Hranickon pormestari antoi kehotuksen perustaa 7 museota ympäröiviin kyliin käyntikohteiksi. Merimies itse ei halunnut itselleen muistomerkkiä saati museota. Leski luovutti esineistön museolle. Merimies harrasti myös valokuvausta. Museo on yhden huoneen kokoinen ja sen hoitoon on palkattu työntekijä.

Kuva 15. Merimiesmuseo on saanut Leader-rahoitusta

Garden Party and Film Evening in Dolni Studenky

Pienessä 1600 asukkaan kylässä on valtava yhteisöllisyyden voima, illan järjestelyissä mukana nuoret ja paikalliset toimijat. Siellä järjestettiin viimeisen päälle huikean hieno elokuvakonsertti (kuva 19) jälleen ihan mahtavan sinfoniaorkesterin ja usean eri laulajan värittämänä! Tšekkiläiset ovat vahvoja musiikin ja kulttuurin korkeatasoisia taitajia. Ruokailu ja juomien tarjoilu hieman epäonnistui sillä paikallinen loimukala ja grilliporsas loppuivat kesken (kuva 20), yhdelle juomapisteelle oli vähintään tunnin jono, joten viimeisimmät ruokailijat saivat makkaraa. Loppuhuipennuksena valtava iletulitus.

Kuva 19. Garden party -illan konsertissa kuultiin elokuvamusiikkia. Kuva 20. Garden party-illan tarjoiluja

Päivä 3: Kansainvälinen yhteistyö ja päätöstilaisuus

- LINC Games, Kouty nad Desnou (kv. tiimeissä) hyvin organisoitu, mielenkiintoiset ja yhteistyöhön kannustavat aktiviteetit, joiden kautta verkostoitui helposti eri maiden edustajiin
- Koutyn www.kouty.cz hiihtokeskukselta pieni kävelymatka hissille, jolla nousu yläasemalle. Sieltä kävellen / minibussilla n. 5 km ylöspäin vuoren huipulle, jossa tutustuminen Dlouhe Strane www.dlouhe-strane.cz vesivoimalaan (maailman kolmanneksi laajin), jonka ympäri voi pyöräillä, kävellä, juosta nähden upeat maisemat
- Eurooppalainen buffet ja verkostoitumista
- Päätöstilaisuus, Velké Losiny

Päivä 4: Matkapäivä

- Paluumatka